

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΝΤΡΕΣΕΣ ΧΑΤΖΗ ΑΛΗ-ΠΑΣΑ

Η μελέτη έχει ως αντικείμενο την αποκατάσταση του μεντρεσέ του Χατζή Αλή Πασά και τη επανάχρησή του ως χώρου πολιτιστικών δράσεων. Στην αρχική του μορφή, το κτίριο αποτελούσε τμήμα ενός ευρύτερου συγκροτήματος (kulliyeye) το οποίο περιελάμβανε διάφορα μικρά κτίρια και ένα τζαμί γύρω από έναν ενιαίο υπαίθριο χώρο.

Σκεπτικό της αποκατάστασης του κτιρίου είναι η επαναφορά του ως προς τα στοιχεία της αρχικής δομής και μορφής του με ταυτόχρονη επέμβαση με πιο ελεύθερο τρόπο σε τμήματα του κτιρίου ήδη αλλοιωμένα από μεταγενέστερες επεμβάσεις, έτσι ώστε να διαφοροποιούνται από τα αποκατεστημένα τμήματα, ενώ λαμβάνονται υπόψη και οι ανάγκες που προκύπτουν από τη νέα χρήση του κτιρίου.

Ως βασικό στοιχείο για την αποκατάσταση θεωρείται η μονάδα ενός δωματίου μεντρεσέ, η οποία σε παράθεση συνθέτει το σύνολο. Το κάθε δωμάτιο έχει είσοδο και ανοίγματα φωτισμού από τη μία πλευρά ενώ ο απέναντι στην είσοδο τοίχος είναι τυφλός και σε αυτόν συναντάται το τζάκι. Η επικοινωνία των χώρων αυτών είναι κατά βάση εξωτερική, μέσω ενός στεγασμένου χώρου, του χαγιατιού. Για την εξυπηρέτηση της νέας χρήσης ως χώρου πολιτιστικών δράσεων προτείνεται η διάνοιξη θυρών επικοινωνίας μεταξύ των χώρων Χ02, Χ03 και Χ04. Έτσι τα δωμάτια που διατηρούν αρκετά από τα αρχικά χαρακτηριστικά τους αποκτούν την αρχική τους δομή: οι τοιχοποιίες συντηρούνται, τα ανοίγματα επί της Κολοκοτρώνη σφραγίζονται και, όπου υπάρχουν ακόμα ενδείξεις καμινάδων ανακατασκευάζονται τα τζάκια ακολουθώντας αντίστοιχα πρότυπα. Εξαιρέση αποτελούν τα δωμάτια τα οποία έχουν υποστεί τόσες αλλοιώσεις που δεν διατηρούν τίποτα από το αρχικό κτίριο του μεντρεσέ. Αυτά καθαιρούνται πλήρως δίνοντας τη θέση τους σε έναν ανοιχτό διαμπερή χώρο εισόδου κάτω από την ενιαία ξύλινη στέγη, ο οποίος οδηγεί τον επισκέπτη στο χαγιάτι του μεντρεσέ.

Στην αρχική δομή του κτιρίου, από αυτό το χαγιάτι γινόταν η είσοδος στους επιμέρους χώρους, αποτελούσε δηλαδή τη ραχοκοκαλιά του κτιρίου. Στόχος είναι η επαναφορά της βαρύτητας του χαγιατιού για το κτίριο. Αυτό επιτυγχάνεται και μέσω της ενίσχυσης της άμεσης εισόδου από την πλευρά του χαγιατιού: στην υφιστάμενη πέτρινη σκάλα επαναποδίδεται η αρχική χρήση μετάβασης από έναν εσωτερικό ακάλυπτο στο χαγιάτι και από εκεί στα δωμάτια, με τον σχεδιασμό του υπαίθριου περιβάλλοντα χώρου του μεντρεσέ ως ένα εκτεταμένο ανέβασμα που οδηγεί σε ένα στη στάθμη του παλαιότερου υπαίθριου χώρου του συγκροτήματος.

Η στέγη του μεντρεσέ ανακατασκευάζεται, αποτελώντας σημαντικό χαρακτηριστικό στοιχείο ενοποιητικό -μαζί με το χαγιάτι- των επιμέρους δωματίων. Στην απόληξη προς τις Καμάρες, η όψη του μεντρεσέ διαμορφώνεται με έμφαση στην τομή που έχει επέλθει στο κτίριο και το έχει κατακερματίσει. Ο πέτρινος τοίχος που στέκει επί της οδού Κολοκοτρώνη και μία προέκταση της νέας ξύλινης στέγης με τη μορφή ξύλινου σκελετού θα λειτουργούν ως υπόμνηση της παλαιότερης γειννίασης του μεντρεσέ με τις Καμάρες.

Στο κτίριο κατασκευάζεται μικρό τμήμα υπογείου με βοηθητικές χρήσεις (αποθήκη, wc)

ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΥ ΜΕΝΤΡΕΣΕ

Ο ακάλυπτος χώρος του μεντρεσέ, ο οποίος γειτνιάζει με τα υφιστάμενα κτίρια διαμορφώνεται ως ένα ανοιχτό πλάτωμα ανάδειξης της βασικής όψης του κτιρίου. Το πλάτωμα αυτό επεκτείνεται προς τον κενό χώρο που δημιουργήθηκε από την κατεδάφιση των δύο κτιρίων που απαλλοτριώθηκαν. Σχεδιάζεται σε τρεις ζώνες παράλληλες με τις Καμάρες:

Η πρώτη, στη μεσοτοιχία με τα υφιστάμενα κτίρια, είναι αυστηρά γραμμική, της οποίας η γραμμικότητα ενισχύεται με αυστηρά ορισμένη φύτευση ψηλών δένδρων και κατασκευή τοίχου στο όριο. Η δεύτερη ζώνη είναι η ίδια η κλίμακα ανάβασης. Αυστηρά ορισμένη στη μία της πλευρά, στην άλλη σβήνει μέσα στο χώμα και οριοθετείται με πολύ πιο χαλαρό τρόπο από χαμηλή φύτευση. Πάνω σε μια ορισμένη ευθεία ανάβασης οργανώνεται η κατευθυνόμενη κίνηση, η οποία κατά διαστήματα συναντάει μικρά πλατύσκαλα. Το σημαντικότερο από αυτά διευρύνεται και επεκτείνεται σε μία ευθεία κίνηση η οποία διασταυρώνεται με την κλίμακα ανάβασης προς τον μεντρεσέ και, περνώντας κάτω από τις Καμάρες, συνδέεται με την υφιστάμενη διαμόρφωση της πλατείας Νικοτσάρα. Η τρίτη ζώνη είναι τελείως ελεύθερη. Είναι περιοχή χαμηλού πρασίνου η οποία περιβάλλει άμεσα το μνημείο και λειτουργεί ως ένα φυσικό όριο ανάμεσα στις Καμάρες και οποιαδήποτε νέα κατασκευή.

ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΟΔΩΝ Π. ΥΔΡΑΓΩΓΕΙΟΥ ΚΑΙ Λ. ΚΑΤΣΩΝΗ

Η νότια περιοχή μελέτης (μεταξύ των οδών Π. Υδραγωγείου & Λ. Κατσώνη) απαρτίζεται από δύο τμήματα: αυτό το οποίο βρίσκεται κάτω από την οδό Πιπίνου και αυτό πάνω από αυτήν.

Το τμήμα κάτω από την οδό Πιπίνου, αντιμετωπίζεται ανάλογα με τη διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου του μεντρεσέ. Δηλαδή είναι σχεδιασμένο σε τρεις ζώνες, με μία εγκάρσια γραμμή κίνησης να τις διαπερνάει η οποία συνδέει το νέο κοινόχρηστο χώρο με την υφιστάμενη διαμόρφωση της πλατείας Νικοτσάρα. Η κεντρική ιδέα είναι κοινή και για τις δύο αντικριστές περιοχές, και αυτό επιτυγχάνεται με τον ορισμό των τριών αυτών ζωνών με αντίστοιχες ανά περιοχή ποιότητες, υλικά, λειτουργίες και φωτισμό.

Για το τμήμα πάνω από την οδό Πιπίνου στόχος είναι να καταργηθεί ο κατακερματισμός του δημόσιου χώρου που παρατηρείται σήμερα, όπου η κίνηση και η στάθμευση των αυτοκινήτων μπλέκεται με αυτή των πεζών. Για το λόγο αυτό προτείνεται η πεζοδρόμηση της οδού Πιπίνου από τις Καμάρες μέχρι και τον πρώτο παράλληλο δρόμο με στόχο την ανάπτυξη μιας ενιαίας περιοχής εκτόνωσης των γύρω περιοχών κατοικίας, μιας διευρυμένης "πλατείας" η οποία θα γεφυρώνει τη ζώνη από την απόληξη της διευρυμένης ανάβασης (περιοχή κάτω από την υφιστάμενη οδό Πιπίνου), μέχρι και την οδό Λ. Κατσώνη. Η πλατεία που δημιουργείται, μέσω ενός μικρού αμφιθεάτρου το οποίο βρισκόμενο ψηλότερα από την υπόλοιπη περιοχή και από το Ο.Τ.3 βλέπει ανεμπόδιστα προς τις Καμάρες και απέναντι προς τον μεντρεσέ, καταλήγει στην οδό Λ. Κατσώνη. Έτσι το αποτέλεσμα είναι να αναπτυχθεί μια συνεχής οπτική και πραγματική ροή από την οδό Π. Υδραγωγείου μέχρι και την Λ. Κατσώνη, η οποία σε περίπτωση

μελλοντικής ανάπτυξης και του Ο.Τ.3, θα μπορεί να ενοποιηθεί και με την περιοχή του μεντρεσέ.

Η πεζοδρομημένη οδός Πιπίνου, αποτελεί τη ραχοκοκαλιά της διαμόρφωσης του δημόσιου υπαίθριου χώρου συνδέοντας για πεζή χρήση την πλατεία Νικοτσάρα με την περιοχή ανατολικά από τις Καμάρες. Ο άξονας της Πιπίνου μπορεί να διαχωριστεί σε δύο τμήματα, ανάλογα με τη χρήση του και τους χώρους που συναντώνται εκατέρωθεν αυτού.

Το πρώτο τμήμα, από τις Καμάρες μέχρι και τον στενό εγκάρσιο δρόμο (σήμερα κατεβαίνει από την Λ. Κατσώνη με σκαλοπάτια προς την Πίπινου) είναι το τμήμα του δρόμου που πεζοδρομείται πλήρως και όπου επιτρέπεται η ασφαλής, πλέον οργανωμένη κίνηση πεζών. Πάνω σε αυτό το κομμάτι του άξονα της Πιπίνου αναπτύσσονται μία πλατεία-εξώστης με θέα προς τις Καμάρες και τον μεντρεσέ στην απέναντι πλευρά, ένα μικρό υπαίθριο αμφιθέατρο ως χώρος στάσης και συνάντησης και μία νέα παιδική χαρά. Το δεύτερο τμήμα της Πιπίνου είναι αυτό το οποίο βρίσκεται παράπλευρα της νέας περιοχής υπαίθριας στάθμευσης η οποία προτείνεται ώστε να εξυπηρετήσει, στο βαθμό που η κλίμακα της περιοχής μελέτης το επιτρέπει, την αυξημένη ανάγκη για στάθμευση που έχει η γύρω κατοικημένη περιοχή. Αυτό το τμήμα της Πιπίνου πεζοδρομείται αφήνοντας όμως τη δυνατότητα κίνησης σε οχήματα αποκλειστικά και μόνο για την είσοδο και έξοδο τους από τον χώρο στάθμευσης.